

Різноманітні регуляторні реакції національних органів влади можуть спричинити фрагментацію внутрішнього ринку.

Однак, штучний інтелект все ж може позитивно змінити життя людей та навколишнє середовище зважаючи на значні переваги його апробації. Водночас, аналіз даних завжди вимагатиме людського судження, оскільки це стосується суспільства в цілому, й потреби вимірювання впливу такої технології на суспільство, що є неможливим без людського втручання.

Відтак, можна констатувати, що швидкий розвиток штучного інтелекту повинен бути підтриманий необхідним регуляторним наглядом та наглядом за технологіями, заснованими на штучному інтелекті, для забезпечення сталого розвитку. Якщо цього не зробити, це може призвести до прогалин у прозорості, безпеці та етичних нормах.

Список використаних джерел

1. UN General Assembly (UNGA). A/RES/70/1 Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development. *Resolut 25*, 1–35 (2015).
2. Savage N. 'Big Data Goes Green' (2018) 558(7711), *Nature*, p. S19.
3. World Economic Forum (WEF) in partnership with PwC and the Stanford Woods Institute for the Environment, 'Harnessing Artificial Intelligence for the Earth', WEF Fourth Industrial Revolution for the Earth Series, Jan. 2018, available at: http://www3.weforum.org/docs/Harnessing_Artificial_Intelligence_for_the_Earth_report_2018.pdf

Панченко Вікторія Валеріївна

асистент кафедри земельного та аграрного права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ПРИ ФОРМУВАННІ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

В процесі сільськогосподарського виробництва відбувається вплив на природне середовище через методи ведення сільського господарства, використання пестицидів і добрив, високий рівень механізації або використання непридатних земель, що може призводити до екологічної

деградації. Тому всі процеси у системі сільськогосподарського виробництва все частіше визнаються в якості інтегрованого елемента ширшої оцінки екологічних ризиків, пов'язаних з сільським господарством.

Вплив сільського господарства на довкілля, включаючи вторинну дію на здоров'я нації, настановлює на важливість питань про потенційно можливі екологічні дії та необхідність впровадження екологічних заходів щодо застосування нових технологій сільськогосподарського виробництва, ґрунтуючись на традиційних методах в сільському господарстві.

Підґрунтям для вдосконалення в Україні національного аграрного законодавства є міжнародний досвід правового регулювання сфери сільського господарства. Міжнародний досвід свідчить про імперативність норм зарубіжного законодавства щодо врегулювання відносин як у процесі здійснення сільськогосподарського виробництва, так і у сфері збуту сільськогосподарської продукції, встановлення стандартизації цін на сільськогосподарські продукти зокрема. Механізм же реалізації норм аграрного законодавства в зарубіжних країнах в основному здійснюється шляхом адміністративно-публічного впливу, проведення структурних галузевих змін, але при цьому існує й економічне стимулювання через систему кредитування, податкові пільги, регулювання ринкових відносин з урахуванням приватних інтересів.

Аграрним законодавством і правом зарубіжних країни визначається законною вимога цільового використання сільськогосподарських земель та необхідність їх обробітку як обов'язок належним чином використовувати свою власність під загрозою експропріації. Набули поширення інститути гарантії та захисту прав приватної власності на землю, неподільності сільськогосподарських земель, недопущення надмірної експлуатації земельних ділянок сільськогосподарського призначення та інші. Зважаючи на це, у сучасному світі економічний розвиток нерозривно пов'язаний з екологічною діяльністю, яка привертає особливу увагу держав до питання ефективного використання природних ресурсів, переходу на альтернативні джерела енергії, а також активного впровадження економіко-правових інструментів регулювання екологічного напрямку у сфері сільського господарства.

Так, регуляторним правовим реформуванням ще у 2006 році шляхом внесення змін до закону «Про сільськогосподарську оренду» у Великій Британії був передбачений та нормативно закріплений пе-

рехід від інтенсивного використання земель до стійких екологічних принципів з метою підвищення сільськогосподарського виробництва та рівня продовольчої безпеки країни, зменшення державних витрат на підтримку аграрного сектору через підвищення продуктивності.

Велика Британія взагалі відрізняється найбільш лібералізованою політикою регулювання відносин на ринку землі сільськогосподарського призначення та єдністю сільськогосподарських товаровиробників, що призвело до високого рівня ефективності та продуктивності аграрного сектору економіки країни.

Надалі стратегією уряду Великої Британії стало запровадження на екологічних принципах сільськогосподарських технологій з метою захисту здоров'я як людей, так і тварин, підтримки економіки в сільському господарстві, захисту продовольчої безпеки та світового лідерства у галузі інновацій та сталого розвитку сільського господарства в цілому.

Велика Британія у 2020 році почала впроваджувати нову систему аграрної та екологічної політики, про що зазначається в Законі про сільське господарство, де і повинно бути закріплено таке поняття як екологічна схема землеустрою, яка передбачає державні виплати за суспільні блага для забезпечення екологічних переваг, про що не раз вже згадувалось урядом у своїх публічних заявах. Таке державне фінансування може включати як багаторічні платежі й капітальні гранти, так і регіональні виплати за співпрацю в згаданому напрямі.

У законопроекті про сільське господарство перелічено різноманітні цілі для отримання державної підтримки щодо захисту або поліпшення навколишнього середовища, підтримки доступу громадськості до сільської місцевості, покращення розуміння навколишнього середовища, підтримки та відновлення культурно-природної спадщини, захисту або поліпшення якості ґрунту тощо. При цьому повинна бути обов'язково врахована необхідність заохочення виробництва продуктів харчування екологічно стійким способом.

Отже, така система державної підтримки в першу чергу зосереджена на концепції суспільних благ та заохоченнях в екологічному напрямі у сфері сільського господарства, зміні формату землекористування для досягнення екологічних цілей, що ґрунтуються на законодавчих засадах з широким спектром екологічних заходів задля покращення навколишнього середовища.

Запозичення міжнародного досвіду регламентування цих відносин у сфері сільського господарства є важливим для України та має позитивно вплинути на економіку нашої країни. Проте зарубіжне законодавство повинно обов'язково бути адаптоване в український контекст, беручи до уваги наші соціально-економічні та політичні особливості. Проста імплементація норм законодавства зарубіжних країн без урахування сьогодення в площині аграрного ринку може призвести до навпаки погіршення економіки сільського господарства, що унеможливить досягнення позитивних результатів.

Наразі в Україні політика екологізації сільського господарства спрямовується на удосконалення нормативного підґрунтя щодо забезпечення якості та безпечності сільськогосподарської продукції, продовольчої сировини й супутніх матеріалів, захисті внутрішнього ринку від експансії продукції низької якості. Також удосконалюється механізм державного контролю всього ланцюгу в процесі як виробництва, так і реалізації сільськогосподарської продукції. При цьому залишаються проблеми системи контролю за виконанням та дотриманням сільськогосподарськими товаровиробниками нормативних вимог, технічних регламентів, пов'язаних з якістю та безпечністю продукції, вимог законодавства у сфері захисту прав споживачів.

У зв'язку з вищезазначеним, для реалізації поставлених стратегічних екологічних цілей доцільно використати правові інструменти щодо вдосконалення екологічного законодавства і посилення державного контролю за його дотриманням; інтеграції екологічної політики й системи управління; розробки загальнодержавної та регіональних екологічних і агроекологічних програм; формування екологічного мислення й екологічної свідомості як управлінського апарату, так і сільськогосподарських товаровиробників; екологічно спрямованого виховання нації в цілому.

Україна швидко інтегрується у світову економіку і має великі можливості для нарощування експорту екологічно безпечної сільськогосподарської продукції. А розвиток органічного землеробства в Україні дозволяє отримувати не тільки якісну та безпечну продукцію, а й сприяє відродженню сільського господарства України, що є підґрунтям подолання не лише екологічної, але і економічної кризи в країні.